

УДК 929.5 (477.5)"16/19"

Сергій ШЕЛУДЬКО

(Одеса)

**РІД ІЛЛЯШЕНКІВ-КИРИЛОВИЧІВ: ПРИКЛАД РЕКОНСТРУКЦІЇ РОДОВОДУ
ПРОВІНЦІЙНОЇ ШЛЯХТИ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ
(середина XVII – початок XX ст.)**

Інструменти та підходи до дослідження родоводів і встановлення родинних зв'язків прямо пов'язані зі соціальним становищем та майновим станом того чи іншого роду. Не дивно, що дослідження генеалогії таких відомих та заможних кланів як, наприклад, Скоропадські, Кочубеї або Родзянки, з огляду на займані їх представниками високі державні посади та багату джерельну базу, видається нам справою простішою, ніж студювання родоводів дрібних шляхетських родин, які виокремилися зі звичайного козацького або міщанського середовища ("черні") вже по завершенню Козацької революції Богдана Зиновія Хмельницького, а згодом займали рядові щаблі у середовищі т. зв. "нової шляхти", генеза якої відноситься до середини XVIII ст.^{*}, та невисокі пости в імперські часи (зазвичай, у місцевих органах дворянського самоврядування або серед простого офіцерства). Варто зауважити, що надання переваги помітнішим родам в сучасних історичних студіях є, на наш погляд, необачним: роль представників саме регіональної, "місцевої" еліти в історичному процесі вагоміша через близькість як до непривілейованих станів (основної частки населення), так і до правлячих кіл. Саме тому їх реакція на тектонічні зрушення в суспільстві та способи пристосування до цих зрушень демонструють "середньоарифметичну" реакцію українського соціуму на такі значні віхи в історії Української держави, як утворення Гетьманщини (1649), епоха Руїни (1657–1687), Північна війна (1708–1713)¹, реставрація гетьманства (1750) та його скасування (1764), ліквідація автономії Гетьманщини (1782), французько-російська війна (1812), реформи Олександра II (1857–1874), Перша російська революція (1905–1907), Перша Світова війна (1914–1918) та Визвольні змагання (1917–1921).

До представників саме такої місцевої еліти належав і козацько-старшинський, а згодом шляхетський рід Ілляшенків-Кириловичів, що був частиною спільноти дрібних поміщиків Золотоніського повіту Полтавської губернії. Результати комплексного дослідження їх генеалогії знаходимо лише в II томі *magnum opus* В. Л. Модзалевського, "Малоросійському родословнику", де розміщений скупий розпис², який, до того ж, для старшої гілки обривається в середині XIX ст. Вочевидь, це пояснюється відсутністю прямих контактів між автором і представниками роду, які не виявили належного інтересу до зазначеної праці та не надали відповідної інформації про своїх предків. Між тим, і опублікована Модзалевським інформація залишає невирішені питання.

Децицію інформації про рід знаходимо в 19 томі "Нового енциклопедичного словника" видавництва Брокгауза та Ефрона в статті "Ілляшенки"³, написаної, судячи з примітки, відомим російським геральдистом В. К. Лукомським. Подаємо її зміст:

"Ілляшенки – малоросійські дворянські роди. Изъ нихъ три рода, идущіе отъ переяславскаго полкового сотника Ивана И. (ум. въ 1727 г.), чигриндубровскаго сотника Яремы И. (1695–1700) и кременчугскаго сотника Гаврила И. (1723–1729), восходятъ къ концу XVII в. и внесены въ I ч. двор. род. кн. Полтавской губ."

Подив викликає згадка про те, що представники всіх трьох зазначених родів належать саме до I частини ДРК, адже у виданому в 1898 р. "Списку дворян", що внесені до цієї книги принаймні Ілляшенки-Кириловичі віднесені до II та III її частин⁴. Нами досі не з'ясовано, хто саме з досліджуваного роду був внесений до I частини (тобто, до т. зв. "жалуваного дворянства"), проте ми схилиємося до версії про помилку автора енциклопедичної статті.

Короткі біографічні відомості про окремих представників роду містять праці сучасних дослідників генеалогії козацької старшини В. В. Кривошеї⁵ та В. М. Заруби⁶. Проте й у зазначених авторів ми знайшли доволі суперечливі факти, уточненню яких заважає відсутність в усіх вказаних виданнях вказівок на джерела, з яких були взяті конкретні відомості.

^{*} Тут і далі вказуються хронологічні рамки лише для подій в межах українських земель.

Перейдемо до розгляду вже згадуваних нами проблемних питань щодо родоводу Ілляшенків-Кириловичів. Першим з них є, власне, родинне ім'я. Не викликає сумнівів, що прізвище “Ілляшенко” відноситься до патронімічних та утворене від хрестильного імені “Ілля”. Проте залишається відкритим питання, чи можна вважати, що засновник роду (сотник Ярема, № 2*) використовував це прізвище за тодішньою українською традицією як вказівку на ім'я його батька. В. Л. Модзалевський, вочевидь, не підтримав цю гіпотезу, адже розпочав розпис роду не з гіпотетичного Іллі (№ 1), а з Яреми⁷. Іншої думки додержується В. М. Заруба, який на генеалогічній схемі виводить Ілляшенків від такого собі Ілляша Шолудька, якого називає “сотним старшиною”⁸. Ставлячи під великий сумнів останнє з уточнень, ми, тим не менш, прихильні до другої версії. Такий висновок нам дозволяє зробити той факт, що згаданий Ярема у відомих нам історичних актах називається як “Ілляшенко”⁹, так і “Шолудком”¹⁰, а його син (№ 3) та невістка – лише похідними від другого прізвища, відповідно “Шолудченком”¹¹ та “Шолудченковою”¹², онуки ж сотника (№№ 4, 5) згадуються як “Кириловичі”¹³, і лише правнук (№ 6) став знову називатися “Ілляшенко”¹⁴ та “Ілляшенко-Кириловичем”¹⁵. І хоча усталеність прізвищ не була притаманна козацькій спільноті, не можна не помітити певну закономірність їх використання в цьому роду протягом трьох поколінь: сини використовували патронімічне (від імені батька) прізвище.

Ще одним досі невирішеним питанням в родоводі Ілляшенків-Кириловичів є проблема походження дружини Андрія Григоровича (№ 7) Єлизавети Данилівни. Складність з визначенням її батька полягає в тому, що В. Л. Модзалевський наводить¹⁶ дві взаємовиключні відомості: її дівоче прізвище – Бутовська, а її батько був сотником Жовнинським в 1774 р. Виходячи з цього, її батьком був Данило Бутовський, сотник Жовнинський. Тим не менш, єдиний відомий нам Данило Олександрович Бутовський в 1763–1783 рр. (а, отже, і в 1774 г.) був сотником Чигирин-Дібровським¹⁷ (останнім, хто займав цей уряд). Сотником Жовнинським же в 1771–1783 рр. (і в 1774 г.) був Данило Дем'янович Булюбаш¹⁸ (який також був останнім старшиною на цьому уряді).

Проблема з визначенням в даному випадку посилюється трьома наступними обставинами: а) бох сотників звали Данилами; б) і Бутовські, і Булюбаші (разом з Ілляшенками-Кириловичами) становили старшинську “верхівку” в Чигирин-Дібровській сотні, відповідно саме з представниками цих родин шукали б шлюбу Ілляшенки-Кириловичі; в) у В. В. Кривошеї зустрічається згадка про таємничого Данила Булюбаша¹⁹, біографія якого за основними датами абсолютно ідентична біографії Д. Бутовського, аж до прізвища дружин і посади сотника в Чигирин-Діброві з 1763 року.

Розбираючись з наведеними обставинами, відзначаємо, що в даному випадку можна лише робити припущення, адже опора на факти ще більше заплутує. На нашу думку, цю ситуацію слід розуміти так:

Якщо згаданий Данило Булюбаш існував, то його слід назвати сотником Чигирин-Дібровським лише в перерві з 1762 р до 5 листопада 1763, тобто від смерті батька Данила Бутовського²⁰ до його власного призначення на цей уряд. Всі ж біографічні схожості слід вважати збігами, що вказують, можливо, на приблизно однаковий вік Бутовського та Булюбаша – звідси й рівномірне просування по кар'єрних сходах (не виключаємо також і авторську помилку В. В. Кривошеї).

Бутовські та Булюбаші відомі своїми чварами (головним чином, у майновому плані) в межах Чигирин-Дібровської сотні²¹ – отже, при виборі нареченої (а Єлизавета Данилівна, за відомостями Модзалевського²², була першою дружиною Андрія Григоровича) Ілляшенко-Кирилович та його родина повинні були керуватися тверезим розрахунком, адже таким чином вони фактично підтримували одну зі сторін конфлікту.

Якщо прийняти як цілком можливе те, що згадка “несумісних” прізвища та уряду є всього лише помилкою Модзалевського, то слід скоріше відкинути як хибну відомість про Жовнинського сотника, ніж про прізвище – в даному випадку автор, як нам здається, виявив би набагато більшу делікатність і уважність саме у відношенні останнього.

Ще одна особливість, яку слід взяти до уваги – територіальна приналежність с. Гусино, яким володіли Ілляшенки-Кириловичі. За відомостями В. М. Заруби²³, воно входило виключно до складу Чигирин-Дібровської сотні (з моменту її утворення в 1661 р.). В списку населених пунктів Жовнинської сотні в 1762–1782 рр. с. Гусине не міститься²⁴, але зараховане до таких в Описі Київського намісництва 1781 р.²⁵ Проте, враховуючи приналежність села на момент одруження (бл. 1778–80 рр.), логічно було б припустити, що Ілляшенки-Кириловичі швидше породичалися б із сотником “своєї” сотні, тобто з Бутовським. Таким чином, нам здається цілком прийнятним те, що батьком Єлизавети

* Тут і далі в дужках вказуються номери персон з представленого нижче родословного розпису.

Данилівни, а, отже, і тестем Андрія Григоровича був саме Данило Олександрович Бутовський, сотник Чигирин-Дібровський. Якщо ж розмірковувати над цими фактами далі, то можна дійти до набагато більш неочевидного висновку. Враховуючи те, що в офіційних документах Гетьманщини жінок дуже рідко називали за власними іменами, а також те, що згідно з томом II “Малоросійського родословника” у Андрія Григоровича була ще одна дружина – цілком імовірно, що саме друга його дружина була донькою сотника Жовнинського в 1774 р, тобто донькою Данила Дем’яновича Булюбаша.

Останньою проблемою, яку необхідно окреслити, є представлена²⁶ В. М. Зарубою гіпотеза про спільне походження Ілляшенків-Кириловичей та Ілляшенків – нащадків Кременчуцького сотника Гаврила²⁷. Згідно зі складеною автором генеалогічною схемою вказаний Гаврило був сином Кирила Яремовича (№ 3) і, відповідно, онуком Яреми Ілляшенка. На користь цієї версії свідчить лише географічна близькість родового осідку кременчуцької родини – хутора Карпихи* – до с. Гусино, головної маєтності Ілляшенків-Кириловичів. Основним (та, на нашу думку, вирішальним) контр-аргументом є вік Гаврила Ілляшенка, який міг би бути, як мінімум, ровесником свого гіпотетичного “батька”.

Реконструкція родоводу досліджуваного нами роду сьогодні ускладнюється надзвичайною нестачею генеалогічних джерел. Нами виявлено лише дві метричні книги (за 1813²⁸ та 1856²⁹ рр.) та три сповідальних відомості (укладені в 1823³⁰, 1827³¹ та 1859³² рр.) церкви св. Архистратига Михаїла с. Гусино, парафіянами (та, ймовірно, фундаторами) якої були Ілляшенки-Кириловичі. Таке невтішне становище можна пояснити втратою Державним архівом Полтавської області більшої частини фондів під час Другої Світової війни³³.

Спираючись на матеріали В. Л. Модзалевського і одночасно розглядаючи їх критично, ми склали якомога повніший поколінний розпис роду, викладений нижче. Рід представлений двома гілками (умовно старшою та молодшою), точка перетину яких досі не встановлена через вказаний брак джерел. Незмінні нами відомості з “Малоросійського родословника”³⁴ ми подаємо без поси- лань, решту уточнених та віднайдених вперше фактів позначаємо *курсивом* та вказуємо джерела інформації.

ІЛЛЯШЕНКИ-КИРИЛОВИЧІ

Старша гілка

I

1. *Ілля [Шолудко ?], жив у II пол. XVII ст.; “сотенний старшина”³⁵.*

II

2/1. **Ярема Ілліч**³⁶ **Ілляшенко** (також звався **Шолудком**), Чигирин-Дібровський городовий отаман (1690), Чигирин-Дібровський сотник (?–1692–16.09.1703–?)³⁷; 23.04.1693 р. отримав універсал полковника лубенського Л. Свічки на “послушание” селян с. Гусино Чигирин-Дібровської сотні, “*абы люди того села посполитые по замыслу его в делах господарских вшеякое без жадного противенства отдавали послушание, а непослушного и противного волю нашою ему ж пререченному пану сотникови карати без фолкги позволяем*”³⁸; 3.02.1695 р. отримав гетьманський лист від І. Мазепи на с. Гусине “*за службы, котория онъ, будучи въ порубежномъ городъ, всегда тщательно и желательно творилъ*”³⁹; 23.03.1695 р. отримав жалувану грамоту, що стверджує лист гетьмана на володіння с. Гусиним з тяглими людьми⁴⁰; 11.04.1701 р. отримав універсал лубенського полковника Д. Зеленського на підтвердження прав володіння с. Гусиним⁴¹; брав участь у розмежуванні земель Іркліївської та Чигирин-Дібровської сотень (16.09.1703)⁴²; † до 1715 р.

Д.: NNN, виходячи зі змісту універсалу невістки, ще жива в 1715 р.

III

3/2. **Кирило Яремович Шолудченко**, не виключено, що сотник Чигирин-Дібровський (між 1703 і 1706 та/або між 1709 і 1715)⁴³; володів с. Гусиним; † до 1715 р.

Д.: NNN, 20.01.1715 р. отримала підтвердний гетьманський універсал на с. Гусине: “*презентовала намъ Кирилова Шолудченкова монаршю... грамоту и унъверсалъ антецессора нашего небожчику свекровъ еи Яремъ Илляшенку на село прозываемое Гусиное и просила нашего на тое потверженя*”⁴⁴.

* Тепер – однойменне село Семенівського р-ну Полтавської обл.

IV

4/3. **Федір Кирилович**, співвласник с. Гусиного (1720); в 1720 р. скаржився гетьману І. Скоропадському, що полковник прилуцький Г. Галаган, отримавши у власність м. Єреміївку, почав “обижати его, Федора, съ братьями* и вообще Гусинцевъ: одинъ дубовый гай приказалъ на греблю свою Еремьевскую срубить, а другой гай такъ захватилъ въ свое владѣніе, поотбиралъ отъ Гусинцевъ пахатныя ихъ поля и поотдавалъ ихъ Еремьевскимъ своимъ подданнымъ”, гетьман надіслав урядників, які поновили кордон між населеними пунктами у стані часів Яреми Ілляшенка “зъ очевистого сознания нѣякогось старинця Дениса”, ймовірного свідка заселення с. Гусиного⁴⁵.

5/3. **Семен Кирилович**, в 1726 р. “син колишнього сотника Чигирин-Дібровського”, володів с. Гусиним⁴⁶; значковий товариш Лубенського полку (1730–1766), “державця” с. Гусиного, де в нього було 8 дв., 8 х., 8 р. (1766)⁴⁷; в 1730 р. “свою дубину, стоячую отъ Шушваловки къ дубинкамъ Лебеховскимъ, п. Ив. Булюбаши, сотн. Чигр-дубр., продалъ за копъ осмь”⁴⁸; 23.02.1750 р. брав участь у виборі К. Розумовського гетьманом в Глухові⁴⁹.

V

6/5. **Григорій Семенович Ілляшенко-Кирилович**, нар. в 1724 р.; з 1741 р. в службі; 23.09.1779 р. – військовий товариш в абшиті; *те саме в 1787 р., те саме в 1795 р.*; за ним в с. Гусиному 16 дв., 27 х., 34 б/дв. х. (1782)⁵⁰; в с. Гусиному та м. Єреміївці 507 душ обох статей (1786)⁵¹; володів 263 підданими в с. Гусиному Городиського п., 1 підданим на х. Назарівщині Хорольського п. (1787)⁵²; 31.07.1795 р. подав клопотання в Київське Намісницьке Правління: “Крестьяне мои, какъ по прежнимъ ревизіямъ, такъ и по послѣдней 782 году, за мною в сельъ моемъ Гусинемъ записанные и подушнымъ окладомъ обложенные, именно (слѣдуютъ имена шести крестьянъ) безвъстно бѣжали, и когда посланные отъ меня начали чинить за ними поискъ, то и сыскали ихъ первыхъ пяти вознесенской губерніи въ городъ Чигиринъ, а послѣдняго того уѣзда въ сельъ Тѣпкахъ во укывательствѣ, и хотя я объ отдачу ихъ на прежнее жилище просилъ тамошняго городничаго и нижняго земскаго суда, но оныхъ мнѣ не возвращено безъ особливаго отъ Намѣст. Правленія о томъ предписанія”⁵³. Не виключено, що він же – військовий товариш Кирикович, володів двома хуторами, по 2 х. посполитих на кожному, в Жовнинській сотні (1781)⁵⁴.

Д.: Тетяна Семенівна Яновська, нар. в 1726 р.; донька Хорольського намісника⁵⁵; 9.03.1804 р. разом із зятем О. Р. Нетесою хрестила в с. Гусиному правнука – О. І. Лагоду⁵⁶. Вочевидь, вона народилася дещо пізніше, адже в 1726 р. її батьку та матері мало би бути відповідно 13 та 11 років⁵⁷, а в 1753 р. Тетяна вже не проживає в родині Яновських⁵⁸, тобто її шлюб стався до цього.

VI

7/6. **Андрій Григорович**, нар. в 1761 р.; колезький протоколіст, секретар повітового суду Городиського п. (?–1784–1785)⁵⁹; дворянський засідатель нижнього земського суду Городиського п. (1786–1787)⁶⁰; депутат дворянства того-ж п. (1784, 1788); справник нижнього земського суду Золотоніського п. (1794–1796)⁶¹; губернський секретар; в.о. капітан-справника Золотоніського п. (1796).

Д.1: Єлизавета Данилівна Бутовська, нар. бл. 1760 р., донька сотника Чигирин-Дібровського; в доказах шляхетства роду Бутовських не згадується (1801)⁶²; ймовірно, † до 1801 р.

Д.2: NNN (N Данилівна Булюбаши, донька сотника Жовнинського в 1771–1783 рр. ?)

8/6. **Микола Григорович**, поміщик с. Гусиного (1837)⁶³.

–/6. **N Григорівна**

Ч.: Омелян Романович Нетеса, возний, військовий товариш (13.08.1774–1784–?)⁶⁴; мав підданих 8 х. на хуторі в Лукомській сотні (1781)⁶⁵; дворянський засідатель повітового суду Городиського п. (1784)⁶⁶; поручик (1804). Їхні діти: син – **Павло Омелянович**, поручик, засідатель Верхньодніпровського повітового суду Катеринославської губ. (1815)⁶⁷; донька – **Анастасія Омелянівна**, дружина І. С. Лагоди (нар. 1773), надвірного радника⁶⁸ (див. Д. № 6).

VII

9/7. **Микола Андрійович**, нар. 26.11.1792 р. в с. Гусиному; виховувався в Переяславській семінарії до класу богослов'я; 26.06.1807 р. в службі колезьким канцеляристом у справах 1-го департаменту Полтавського Генерального Суду; 17.12.1807 р. звільнений; 31.01.1808 р. в 2-й

* Керуючись цими відомостями, чи не можемо ми стверджувати про наявність ще як мінімум одного сина в № 3 або ж другого сина в № 2 і, відповідно, двоюрідного брата №№ 5 та 4?

департамент того ж Суду; 17.06.1809 р. звільнений; 10.08.1809 р. в 1-й департамент Київського Генерального Суду; колезький реєстратор зі старшинством з 31.12.1810 р.; 18.01.1811 р. звільнений; 28.08.1812 р. сотенний осавул в 1-й кінній сотні 4 кінного полку земського ополчення; з 1.09.1813 р. перебував під час блокади фортеці Замостя при начальникові Малоросійських військ генерал-лейтенантові С. Л. Радті; 2.06.1814 р. повернувся в полк; 25.08.1814 р. звільнений; з 8.01.1821 р. по 8.01.1827 р. засідатель Золотоніського повітового суду; 8.01.1827 р. земський підсудок того ж суду; 31.12.1827 р. губернський секретар; 8.01.1830 р. хорунжий Золотоніського повіту; 16.10.1831 р. – орден св. Володимира IV ст.; 31.12.1832 р. колезький секретар; з 20.12.1835 р. кандидат і з 29.12.1837 р. маршалок дворянства Золотоніського п.; 27.09.1838 р. те саме, і по 19.09.1841 р.; 27.08.1838 р. попечитель Золотоноської міської лікарні; те саме в 1856 р.; 28.06.1841 р. титулярний радник; 15.10.1847 р. колезький асесор; указом Герольдії № 4171 від 20.06.1849 р. затверджений в дворянстві зі занесенням до 3-ї частини ДРК Полтавської губ. з дітьми⁶⁹; 30.10.1852 р. надвірний радник; те саме в 1856 р.; за ним родових Золотоніського п. в м. Єреміївці 12, Жовнині 11, с. Гусиному 112 і хут. Лисій Кочурі 10, Лукинівці 21 і Тетянівці 10 душ ч.с., набутих в м. Єреміївці 2, с. Гусиному 20 душ ч.с. (1856); володів 175 селянами в 26 дв. в с. Гусиному та 1352 дес. землі (1860)⁷⁰; “надвірний радник і кавалер”, перед 1861 р. володів 97 дворовими селянами в с. Гусиному⁷¹; колезький радник, передав 19 дес. 1629 саж. землі за “статутною грамотою” у власність селян (1863)⁷²; мешкав у с. Гусиному; † до 1870 р. Про нього оповідання “Маршалок Ільяшенко-Кирилович” М.К. Велецького, що було заборонене цензурою та вперше опублікована зі вступною статтею Ганни Шамрай в книзі 1-й збірника “За сто літ” (1927)⁷³.

Д.: (бл. 1838 р.⁷⁴) **Ганна Луківна Н**, судилася з купцем Тихоновим у справі про правомірне використання ярмаркової площі в м. Єреміївці, повіреним виступав її син Микола (№ 12), який подав касаційну скаргу до Правлячого Сенату (29.09.1870)⁷⁵; володіла 474 дес. 546 саж. землі в с. Гусиному (1883)⁷⁶.

10/7. **Андрій Андрійович**, нар. 28.11.1796 р. в с. Гусиному; канцелярист (1821); колезький реєстратор (1834)⁷⁷; засідатель Золотоніського повітового суду (1840); депутат дворянства Золотоніського п. (1834–1842, 1845)⁷⁸; за ним родових в с. Гусиному ч.с. 151, ж.с. 149 душ (1845); володів 122 селянами в 33 дв. в с. Гусиному та хут. Андріївці та 508 дес. землі (1860)⁷⁹; колезький реєстратор, передав 19 дес. 761 саж. землі за “статутною грамотою” у власність селян (1863)⁸⁰; колезький реєстратор, володів 351 дес. 255 саж. землі в с. Гусиному (1883)⁸¹; мешкав у с. Гусиному.

Д.: **Ганна А...вна**⁸² **Санковська**⁸³, за нею Лубенського пов. у д. Осавулівщині ч.с. 79, ж.с. 76 душ (1843); † до 1845 р.

11/7. **Михайло Андрійович**, володів частиною с. Гусиного; поручик, хорунжий Золотоніського п. (1823)⁸⁴; підкоморій того ж повіту (1825)⁸⁵; мав дітей в 1845 р.

Д.: NNN

VIII

12/9. **Микола Миколайович**, нар. 1.02.1844 р. в с. Гусиному; студент Історико-філологічного факультету Університету св. Володимира (1866)⁸⁶; представляв інтереси своєї матері в позові проти купця Тихонова (29.09.1870); гласний Золотоніської повітової земської управи (?–1881–1882–?)⁸⁷; член комісії з розповсюдження кустарної промисловості в Золотоніському п. (з 18.06.1881)⁸⁸, член комісії з оренди парової паромної переправи в Черкаси (з 17.01.1882)⁸⁹; член повітової санітарної ради від Єреміївської медичної дільниці (з 21.07.1882)⁹⁰; член ревізійної комісії з народної освіти від Єреміївської дільниці (з 22.07.1882)⁹¹; з 27.06.1875 р. по 1883 р. мировий суддя Золотоніського п.; † ймовірно, до 26.08.1883 р.; можливо, саме він – колезький реєстратор, нащадки якого володіли 632 дес. 2277 саж. землі в с. Гусиному (1883)⁹².

13/9. **Георгій Миколайович**, нар. 23.04.1845 р. в с. Гусиному.

–/9. **Тетяна Миколаївна**, нар. 13.09.1846 р. в с. Гусиному; володіла 160 дес. 240 саж. землі в с. Гусиному (1883)⁹³.

Ч.: NN **Околов**, дворянин⁹⁴.

14/10. **Петро Андрійович**, нар. 18.05.1820 р. в с. Гусиному; в цивільній службі (1845); губернський секретар, перед 1861 р. володів 57 дворовими селянами в с. Гусиному⁹⁵; передав 33 дес. 1802 саж. землі за “статутною грамотою” у власність селян (1863)⁹⁶; титулярний радник (1871), член Золотоніської повітової земської управи без жалування (?–1871–до 1874); володів 349 дес. 500 саж. землі в с. Гусиному (1883)⁹⁷.

15/10. **Прокопій Андрійович**, нар. 18.06.1821 р. в с. Гусиному; † до 1845 р.

16/10. **Георгій Андрійович**, нар. 14.04.1823 р. в с. Гусиному; студент, в Полоцькому егерському полку (1843).

–/10. **Марія Андріївна**, нар. 20.06.1824 р. в с. Гусиному.

Ч.: (30.01.1844 р. в с. Попівці Олександрійського п.) **Олександр Андрійович Леонтович**, нар. в 1818 р., корнет у відставці, поміщик Олександрійського п. Херсонської губ⁹⁸. Їх нащадки володіли 109 душами в 25 дв. в с. Попівка (1856)⁹⁹.

–/10. **Ірина Андріївна**, нар. 17.09.1829 р. в с. Гусиному.

–/10. **Олександра Андріївна**

Ч.: **NN Рейх-Топольницький**¹⁰⁰, штабс-капітан, отримав у посаг (від прадіда нареченої, секунд-майора І. М. Боярського) с. Олександрівку, перейменовану в Рейхівку¹⁰¹.

Молодша гілка¹⁰²

VI

1. **Антон Ілляшенко-Кирилович**, ймовірно, родич (двоюрідний брат ?) №№ 7 і 8 старшої гілки.

VII

2/1. **Михайло Антонович**, з 1852 р. поручик у відставці.

VIII

3/2. **Костянтин Михайлович**, колезький реєстратор (1881); перед 1861 р. володів 46 дворовими селянами в с. Гусиному¹⁰³; † ймовірно, до 1883 р.

IX

4/3. **Микола Костянтинович**, нар. бл. 1857 р.¹⁰⁴; володів у числі нащадків свого батька 1343 дес. 518 саж. землі в с. Гусиному (1883)¹⁰⁵; указом Герольдії № 1808 від 16.03.1894 р. затверджений у дворянстві зі занесенням до 2-ї частини ДРК Полтавської губ.¹⁰⁶; гласний Золотоніського повітового земського зібрання за виборами від першого виборчого Зібрання (1901–1904)¹⁰⁷; те саме в 1908 р.; колезький реєстратор, 53 років, член Золотоніської Дворянської опіки, володів 324 дес. 560 саж. землі, мав право брати участь у дворянських зібраннях і виборах (1910)¹⁰⁸; колезький секретар (1916), член Дворянської опіки Золотоніського п. (1912–1916)¹⁰⁹.

Особи, яких складно віднести до конкретної гілки:¹¹⁰

1. **Михайло Ілляшенко-Кирилович**, № 11 старшої або № 2 молодшої гілки.

2/1. **Петро Михайлович**, капітан, перед 1861 р. володів 26 дворовими селянами в с. Гусиному¹¹¹; “відставний кавалерист”¹¹², член Полтавської Губернської Земської Управи замість Самойлова (1864–1867)¹¹³; капітан у відставці, володів 278 дес. 879 саж. землі в с. Гусиному (1883)¹¹⁴; землевласник, кореспондент Департаменту землеробства та сільської промисловості (1883)¹¹⁵; гласний Золотоніського повітового земської управи (?–1887–?)¹¹⁶; член особливої комісії з переорганізації земської медицини в повіті (з 5.09.1887)¹¹⁶; “маршалок”¹¹⁷, землевласник, багато писав, але не друкувався, поет, його твори під назвою “З полтавської рукописної літератури” опубліковані В. І. Василенком в 1900 р. в “Київській старовині”¹¹⁸; був близьким другом письменника М. К. Велецького, який мешкав у нього в маєтку після відставки¹¹⁹; неодружений, † до 1900 р. (можливо, в 1898 р., адже саме в цей час Велецький лишає с. Гусине та переїжджає до Уфимської губ., де придбає маєток біля д. Ново-Царевщик).

Складно встановити, чи до нього, або ж до № 14 старшої гілки належать такі відомості: “**Петро Ілляшенко-Кирилович**, володів 109 селянами в 23 дв. в с. Гусиному та 525 дес. землі, причому селяни не мали наділів, а отримували 3-й сніп хлібу та 3-ю копну сіна (1860)”¹²⁰.

–/1. **Віра Михайлівна**, перед 1861 р. володіла 10 дворовими селянами в с. Покровському¹²¹; дворянка, володіла в с. Гусиному 198 дес. 1861 саж. землі (1883)¹²².

Інші особи, які не зайняли свого місця в розписі:

1. **Панас Н Ілляшенко**, козак Жовнинської сотні Чигиринського полку (1649)¹²³.

2. **Хома Н Ілляшенко**, козак Жовнинської сотні Чигиринського полку (1649)¹²⁴.

3. **Ісая Н Шолудченко**, козак Жовнинської сотні Чигиринського полку (1649)¹²⁵.

4. **Ілля Н Ілляшенко**, козак Потоцької сотні Чигиринського полку (1649)¹²⁶.

5. **Охрім Н Ілляшенко**, козак Потоцької сотні Чигиринського полку (1649)¹²⁷.
6. **Іван Н Шолудченко**, козак Лукомської сотні Полтавського полку (1649)¹²⁸; козак та житель с. Ближня Селецька тієї ж сотні (1654)¹²⁹.
7. **Гаврило Н Шолудченко**, з дружиною та сином продав 18.09.1698 р. “езовищи две на озере Волном под селом Селецкою и жерел два и против того села, между темы жереламы, прокоси” Лубенському Мгарському монастирю¹³⁰, що було підтверджено полковником Лубенським 14.06.1699 р.
Д.: Марія NN (Іляшувна¹³¹). Їх син – **Харитон (Харко) Гаврилович**.
8. **Іван Н Шолудченко**, продав 27.10.1698 р. “езовище одно на озере под селом Мало-Селецким, ниже мстрского езу, Тимофея Обеля привороте, да из под тем селом годное, на Озере Волном, теж до еза мстрского сеножати” Лубенському Мгарському монастирю¹³².
9. **Гаврило Н Шолудченко**, сотник Чигирин-Дібрівський (можливо, між 1709 і 1718 і/або між 1723 і 1725), 20.01.1714 р. отримав гетьманський універсал із підтвердженням права володіння с. Гусиним тієї ж сотні¹³³; в 1725 р. рішенням Сенату відпущений в Україну¹³⁴. Вочевидь, він був заарештований у складі старшини, яка підтримала П. Полуботка, а відпущений – взамін на арешт власного сина¹³⁵.
 Ця постать досі залишається для нас загадковою, бо не зустрічається між відомими сотниками Чигирин-Дібрівськими, а с. Гусине рівно за рік (20.01.1715 р.) перейшло у власність дружини № 3 старшої гілки. Виходячи з цього, найімовірнішим нам здається те, що вказана особа була або братом, або старшим сином № 3¹³⁶, або з’явилася помилково в праці В. В. Кривошеї.
10. **Семен Кирилович**, сотник Чигирин-Дібрівський (?–1725)¹³⁷.
- 11/10. **Семен Семенович Кирилович**¹³⁸, син сотника Чигирин-Дібрівського, значковий товариш Лубенського полку (1725–1751–?); в 1735 р. був у кримському поході, в 1736 р. на форпостах при Києві, в 1737 р. на форпостах, в 1738 р. при Генеральній Військовій канцелярії, в 1739 р. в поході, в 1741 р. присягнув імператриці Єлизаветі, в 1751 р. служив в Чигирин-Дібрівській сотенній канцелярії; в 1747 р. мав в с. Гусиному двір житловий, шинок і підданих малоґрунтових 2 дв., 5 х., убогих 11 дв., 15 х., 4 б/дв. х., 9 ратушних служителів¹³⁹.
12. **Степан Н Кирилович**, значковий товариш Миргородського полку (?–1774–1788–?); в 1774–1775 рр. Генеральний Військовий Суд розглядав апеляцію сотника Чигирин-Дібрівського Д. О. Бутовського та козаків м. Єреміївки на рішення Лубенського підкоморного суду по його позову про захват покосів; не отримав російського чину (1788)¹⁴⁰.
13. **NN Кирилович**, значковий товариш, в 1779 р. з с. Гусиного Жовнинської с. втекли його та отамана Сокола піддані¹⁴¹.
14. **Василь Михайлович Ілляшенко-Кирилович**, колезький реєстратор, засідатель Золотоніського повітового суду (1865)¹⁴²; колезький секретар, володів 188 дес. 1295 саж. землі в с. Гусиному (1883)¹⁴³.
15. **Ганна Н Ілляшенко-Кирилович**, вдова колезького асесора, володіла 9 дес. 1680 саж. землі в с. Гусиному (1883)¹⁴⁴.
16. **П. Н Ілляшенко-Кирилович**, молодий художник, член Київського товариства художніх виставок, учасник групи “весенніків” (1893–1895–?)¹⁴⁵; можливо, саме він – **М. Ілляшенко**, вийшов із Товариства в 1896 р¹⁴⁶.
17. **NN Ілляшенко-Кирилович**, клопотав у Золотоніській повітовій земській управі про розстрочку сплати земських зборів, що були нараховані на його майно; клопотання було відхилено (1895)¹⁴⁷.
18. **Катерина Миколаївна Ілляшенко-Кирилович**, дворянка, завідувачка безкоштовної читальні в м. Єреміївці (1904 – до 1912)¹⁴⁸, заснованої 18.06.1899 р., що містила 213 книжок та 148 підшивок¹⁴⁹.

З укладеного нами покоління видно, що рід Ілляшків-Кириловичів у загальних рисах повторював долю подібних до нього родин дрібної української шляхти козацько-старшинського походження. Зумівши піднятися понад рядовим товариством завдяки сотницькому урядові та привласненню дотепер рангової маєтності¹⁵⁰ (с. Гусино), родоначальник Ярема Ілляшенко-Шолудко забезпечив таким чином певний соціальний та майновий статус нащадкам, які, напевно, не використовували його повноцінно. Серед представників родини нам відомі лише: значковий товариш, абшитований військовий товариш, повітовий капітан-справник¹⁵¹, повітовий маршалок¹⁵², повітовий підкоморій, мировий суддя, 2 судових засідателі, член губерньської управи,

член Дворянської опіки; 2 поручики, капітан, 3 колезьких реєстратори, губернський секретар, колезький секретар, титулярний радник, колезький асесор та колезький радник. Все це, за невеликим виключенням, – цілком пересічні посади та чини, що може свідчити про невисоку державницьку активність Ілляшенків-Кириловичів.

Натомість, не можна не відзначити участь практичного кожного представника роду в суспільному житті повіту, станових представницьких органах, профільних комісіях тощо. Це можна пояснити відсутністю нестачі коштів для утримання родини та необхідності заробляти їх цивільною або військовою службою. Вивчаючи власність роду, помічаємо достатнє майнове підґрунтя¹⁵³, аби члени родини не витрачали всі зусилля на наповнення приватного бюджету, а мали змогу проявити себе на інших теренах: у суспільному, культурному, економічному житті волості, повіту, губернії.

Отже, маємо всі підстави стверджувати, що подібній до роду Ілляшенків-Кириловичів провінційній українській шляхті була властива певна пасивність у державницькій діяльності, натомість їх внесок до розвитку місцевого самоврядування, народної освіти та медицини є надзвичайно вагомим. У зв'язку з цим не можна не згадати таких відомих культурних і суспільних діячів, як І. П. Котляревський, Г. Ф. Квітка-Основ'яненко, М. І. Гнедич, М. В. Гоголь-Яновський, П. О. Куліш, М. В. Лисенко, Л. П. Косач-Квітка (Леся Українка), М. К. Адамовська (Заньковецька) М. О. Максимович, М. В. Остроградський, Д. І. Яворницький, Д. І. Дорошенко тощо. Всі ці особи походили з не надто заможних або відомих українських шляхетських родин, що становили міцну основу тогочасного “середнього класу”, складала переважну більшість наукової та культурної еліти Наддніпрянської України.

Беручи участь в роботі реорганізованих за загальноімперським зразком органів місцевого самоврядування, у війні з Наполеонівськими арміями, у розбудові земських установ, у функціонуванні представницьких зібрань, Ілляшенки-Кириловичі залишалися, тим не менш, сторонніми спостерігачами, не втручаючись у відвернення тієї історичної трагедії, яка формувалася протягом II пол. XIX – поч. XX ст. та, врешті-решт вибухнула кривавим комуністичним терором в 1918 р., що звів нанівець тільки-но відроджену українську державність. Досі залишається невідомою доля членів родини протягом та після буремних революційних років¹⁵⁴ – їхнє прізвище зникає зі сторінок архівних джерел, дивним чином віщучи долю своєму “родовому гнізду” – с. Гусиному – яке було поховане під водами Кременчуцького водосховища в 1961 р.

Підсумовуючи вищевикладене, відзначимо надзвичайну важливість реконструкції родоводів якомога більшої кількості родів провінційної української шляхти задля вивчення особливостей менталітету та розвитку тогочасного суспільства, які зробили неможливим втримання щойно отриманої Україною державності в лютому 1920 р., аби екстраполювати причини цієї події на сьогодення та нівелювати їх у майже аналогічних теперішніх умовах.

Примітки:

¹ Однороженко О. А. Українська (руська) еліта доби Середньовіччя і раннього Модерну: структура та влада. – К., 2011. – С. 319.

² Модзалевский В. Л. Малоросійській родословникъ. – К., 1910. – Т. II. – С. 217–220.

³ Новый энциклопедический словарь / Под общ. ред. акад. К. К. Арсеньева. – Санкт-Петербург, 1914. – Т. 19. – С. 226.

⁴ Списокъ дворянъ, внесенныхъ въ дворянскую родословную книгу Полтавской губернии. – Полтава, 1898. – С. 267, 278.

⁵ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. Енциклопедія. – К., 2011. – С. 382, 400, 764.

⁶ Заруба В. М. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького у 1648–1782 рр. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 353; Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України (1648–1782): персональний склад та родинні зв'язки. – Дніпропетровськ, 2011. – С. 193–194, 209, 541, 675.

⁷ Модзалевский В. Л. Малоросійській родословникъ. – Т. II. – С. 217.

⁸ Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України. – С. 675.

⁹ Інститут рукописів Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського (далі – ІР НБУВ). – Ф. I. – Спр. 57745(1). – Арк. 309; Там само. – Спр. 57746. – Арк. 310 зв.

¹⁰ Кушнір-Марченко К. “Опис кордонів земель Іркліївської та Чигирин-Дубровської сотень” // Науковий збірник за рік 1929. Записки Історичної секції Української академії наук. – К., 1929. – Т. XXXII. – С. 100–101.

¹¹ Модзалевский В. Л. Малоросійській родословникъ. – Т. II. – С. 217.

- ¹² Лазаревский А. М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII–XVIII вв. // Чтения въ Историческомъ Обществѣ Нестора-лѣтописца. – К., 1896. – Т. 11. – С. 157.
- ¹³ Там само. – С. 157–158, 198; ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 60325. – Арк. 118–130.
- ¹⁴ Андриевскій А. А. Исторические материалы изъ архива Кіевскаго губернскаго правленія. – К., 1882. – Т. 2. – С. 109.
- ¹⁵ Лазаревский А. М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII–XVIII вв. – С. 158.
- ¹⁶ Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 218.
- ¹⁷ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 240; Заруба В. М. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького. – С. 217.
- ¹⁸ Там само. – С. 140.
- ¹⁹ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 236.
- ²⁰ Який був попередником сина на уряді Чигирин-Дібровського сотника (див. Заруба В. М. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького. – С. 217; Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 240).
- ²¹ Там само. – С. 236; Бутовскій А. Д. Въ родномъ гнѣздѣ (Лѣтопись рода Бутовскихъ). – Петроград, 1916. – С. 306.
- ²² Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 218.
- ²³ Заруба В. М. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького. – С. 217.
- ²⁴ Там само. – С. 140.
- ²⁵ Описи Київського намісництва 70–80-х років XVIII ст.: Описово-статистичні джерела / АН УРСР. Археогр. комісія та ін.: Упоряд. Г. В. Болотова та ін.; Редкол.: П. С. Сохань (відп. ред.) та ін. – К., 1989. – С. 142.
- ²⁶ Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України. – С. 675.
- ²⁷ Їх родословний розпис також розміщений в “Малороссійському родословнику” (див.: Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 220–223).
- ²⁸ Державний архів Полтавської області (далі – ДАПО). – Ф. 706. – Оп. 4. – Спр. 93.
- ²⁹ Там само. – Спр. 339.
- ³⁰ Там само. – Спр. 435.
- ³¹ Там само. – Спр. 167.
- ³² Там само. – Спр. 348.
- ³³ Про архів: історія [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Державного архіву Полтавської області. – Режим доступу: <http://poltava.archives.gov.ua/page/pro-arkhiv-0>
- ³⁴ Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 217–220.
- ³⁵ Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України. – С. 675.
- ³⁶ Заруба В. М. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького. – С. 353.
- ³⁷ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 382.
- ³⁸ ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57745(1). – Арк. 309; Мякотинъ В. А. Крестьянство Лѣвобережной Украины во второй половинѣ XVII вѣка. – Софія, 1933. – С. 22.
- ³⁹ Курдюмовъ М. Г. Описание актовъ, хранящихся въ архивѣ Императорской Археографической комиссіи. – Санкт-Петербург, 1907. – С. 56.
- ⁴⁰ Там само. – С. 21.
- ⁴¹ ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57746. – Арк. 310 зв.
- ⁴² Кушнір-Марченко К. “Опис кордонів земель Іркліівської та Чигирин-Дубровської сотень”. – С. 100–101.
- ⁴³ Адаже його сина в Генеральному слідстві про маєтності Лубенського полку називають “сином сотника” (див.: Центральний Державний історичний архів України в м. Києві (далі – ЦДІАК). – Ф.: кмф-7. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 18 зв.).
- ⁴⁴ Лазаревский А. М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII–XVIII вв. – С. 157.
- ⁴⁵ Там само. – С. 157–158 (цитує за матеріалами Рум'янцевського Опису).
- ⁴⁶ ЦДІАК. – Ф.: кмф-7. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 18 зв.
- ⁴⁷ Лазаревский А. М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII–XVIII вв. – С. 158.
- ⁴⁸ Там само. – С. 198.
- ⁴⁹ ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 60325. – Арк. 118–130.
- ⁵⁰ Лазаревский А. М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII–XVIII вв. – С. 158.
- ⁵¹ Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 704.
- ⁵² Описи Київського намісництва 70–80-х років XVIII ст. – С. 246, 261.
- ⁵³ Андриевскій А. А. Исторические материалы изъ архива Кіевскаго губернскаго правленія. – С. 109.
- ⁵⁴ Описи Київського намісництва 70–80-х років XVIII ст. – С. 142.
- ⁵⁵ Модзалевский В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 704.

- ⁵⁶ Там само. – К., 1912. – Т. III. – С. 5.
- ⁵⁷ ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп.3. – Спр. 19350. – Арк. 92.
- ⁵⁸ Там само.
- ⁵⁹ Мѣсяцесловъ съ росписью чиновныхъ особъ въ государствѣ на лѣто отъ Рождества Христова 1784. – Санкт-Петербург, 1784. – С. 430; Мѣсяцесловъ... 1785. – С. 341.
- ⁶⁰ Мѣсяцесловъ... 1786. – С. 300; Мѣсяцесловъ... 1787. – С. 309.
- ⁶¹ Мѣсяцесловъ... 1794. – С. 364; Мѣсяцесловъ... 1795. – С. 374; Мѣсяцесловъ... 1796. – С. 392.
- ⁶² Див.: “Списокъ, родословная и доказательства на дворянство Хорольскаго повѣта помѣщиковъ Бутовскихъ. Сочиненъ марта ... дня 1801 года” (Бутовскій А. Д. Въ родномъ гнѣздѣ).
- ⁶³ Модзалевскій В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 220.
- ⁶⁴ Кривошея В. В., Кривошея І. І., Кривошея О. В. Неурядова старшина Гетьманщини. – К., 2009. – С. 263; Мѣсяцесловъ... 1784. – С. 430.
- ⁶⁵ Описи Київського намісництва 70–80-х років XVIII ст. – С. 137.
- ⁶⁶ Мѣсяцесловъ... 1784. – С. 430.
- ⁶⁷ Мѣсяцесловъ... 1815. – Ч.2. – С. 225.
- ⁶⁸ Про нього див.: Модзалевскій В. Л. Малороссійскій родословникъ. – К., 1912. – Т. III. – С. 3.
- ⁶⁹ Списокъ дворянъ, внесенныхъ въ дворянскую родословную книгу Полтавской губерніи. – С. 267.
- ⁷⁰ Свѣдѣнія о помѣщичьихъ имѣніяхъ. Извлечение изъ описаній помѣщичьихъ имѣній в 100 душъ и свыше. – Санкт-Петербург, 1860. – Т. VI: Полтавская губернія. – С. 10–11.
- ⁷¹ Приліпко М. В. Чернобаївщина. Велична історія рідного краю (Від найдавніших часів до сьогодення). – Черкаси, 2008. – С. 180.
- ⁷² Там само. – С. 176.
- ⁷³ Шамрай Г. Маршалок Ілляшенко-Кирилович. Полтавська “картинка” Миколаївських часів та її автор М. К. Велецький // За сто літ. Матеріяли з громадського й літературного життя України XIX і початків XX століття. – К., 1927. – Кн. 1. – С. 46–61.
- ⁷⁴ Там само. – С. 47.
- ⁷⁵ Полный сводъ Гражданскаго кассационнаго департамента Правительствующаго Сената (начиная с 1866 г.). – Петроград, 1917. – С. 1520–1523.
- ⁷⁶ Російський державний архів давніх актів (далі – РДАДА). – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 37 зв. – 40.
- ⁷⁷ Мѣсяцесловъ... 1834. – Ч. 2. – С. 322.
- ⁷⁸ Там само; Мѣсяцесловъ... 1835. – Ч. 2. – С. 319; Мѣсяцесловъ... 1836. – Ч. 2. – С. 329; Мѣсяцесловъ... 1837. – Ч. 2. – С. 371; Мѣсяцесловъ... 1838. – Ч. 2. – С. 355; Мѣсяцесловъ... 1839. – Ч. 2. – С. 348; Мѣсяцесловъ... 1840. – Ч. 2. – С. 323; Мѣсяцесловъ... 1841. – Ч. 2. – С. 203; Мѣсяцесловъ... 1842. – Ч. 2. – С. 205.
- ⁷⁹ Свѣдѣнія о помѣщичьихъ имѣніяхъ. – С. 8–9.
- ⁸⁰ Приліпко М. В. Чернобаївщина. – С. 176.
- ⁸¹ РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 39–40.
- ⁸² Милорадовичъ В. Средняя Лубенщина // Киевская Старина. – К., 1903. – № 10. – С. 35.
- ⁸³ Милорадовичъ В. Средняя Лубенщина. – № 12. – С. 532.
- ⁸⁴ Мѣсяцесловъ... 1823. – Ч. 2. – С. 329.
- ⁸⁵ Мѣсяцесловъ... 1825. – Ч.2. – С. 353.
- ⁸⁶ Именной списокъ студентовъ Университета Св. Владимира за вторую половину 1866 года // Университетскія извѣстія. – К., 1867. – № 2. – С. 1 (дод.).
- ⁸⁷ Отчетъ Золотоношской уѣзднои Земской Управы за 1882 годъ. – Полтава, 1882. – С. 277; Там само. – С. 280.
- ⁸⁸ Там само. – С. 277.
- ⁸⁹ Там само. – С. 280.
- ⁹⁰ Там само. – С. 321.
- ⁹¹ Там само. – С. 324.
- ⁹² РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 38 зв. – 40.
- ⁹³ Там само. – Арк. 39.
- ⁹⁴ Там само. Околови – дворянський рід Таврійської губ. (див.: Алфавитный список дворянских родов, утвержденных Департаментом Герольдии Правительствующаго сената до 1894 года [Електронний ресурс]: Складено М. Лінніченком за РДА. – Ф. 1343. – Оп. 16–34. – Режим доступу: <http://rodovoyegnezdo.narod.ru/>).
- ⁹⁵ Приліпко М. В. Чернобаївщина. – С. 180.
- ⁹⁶ Там само. – С. 176.
- ⁹⁷ РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 39, 40, 41.
- ⁹⁸ Модзалевскій В. Л. Малороссійскій родословникъ. – Т. II. – С. 704.

- ⁹⁹ Пивовар А. В. Склад найбільших землевласників та їх маєтки у повітах Херсонської губернії станом на 1860 рік [Електронний ресурс]: Поселення Херсонської губернії за повітовими алфавітами 1856 року. – Режим доступу: <http://www.myslenedrevo.com.ua/>
- ¹⁰⁰ Милорадович В. Средняя Лубенщина. – № 12. – С. 531.
- ¹⁰¹ Там само.
- ¹⁰² Нумерація колін гіпотетично прив'язана до старшої гілки.
- ¹⁰³ Приліпко М. В. Чорнобаївщина. – С. 180.
- ¹⁰⁴ ДАПО. – Ф. 379. – Оп. 3. – Спр. 7. – Арк. 37 зв.
- ¹⁰⁵ РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 38, 39 зв., 40 зв., 41.
- ¹⁰⁶ Списокъ дворянъ, внесенныхъ въ дворянскую родословную книгу Полтавской губернии. – С. 278.
- ¹⁰⁷ Адресъ-календарь і Справочная книжка Полтавской губернии на 1901 р. – Полтава, 1901. – С. 3 (зол. п.); Адресъ-календарь... на 1904 р. – Полтава, 1904. – С. 3 (зол. п.).
- ¹⁰⁸ ДАПО. – Ф. 379. – Оп. 3. – Спр. 7. – Арк. 37 зв.
- ¹⁰⁹ Памятная книжка Полтавской губернии на 1912 г. – Полтава, 1912. – С. 144; Памятная книжка... на 1914 г. – Полтава, 1914. – С. 161; Памятная книжка... на 1916 г. – Полтава, 1916. – С. 137.
- ¹¹⁰ Ці та інші особи, відомості про яких наведені нижче, в “Малоросійському родословнику” не зустрічаються, тому ми не відмічаємо віднайдену нами інформацію курсивом.
- ¹¹¹ Приліпко М. В. Чорнобаївщина. – С. 180.
- ¹¹² Дивним нам видається кількаразове свідчення про те, що він був саме кавалеристом, “козаком”, проте мав армійський чин капітана (а не ротмістра). Пов'язуємо цю обставину з можливим отриманням такого звання вже по завершенню дійсної служби – за активну участь у розбудові земств.
- ¹¹³ Цыс А. Кто авторъ рукописныхъ стихотвореній о Полтавѣ? // Киевская Старина. – К., 1900. – № 6. – С. 143.
- ¹¹⁴ РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 38–38 зв., 39 зв. – 40.
- ¹¹⁵ 1883 годъ въ сельскохозяйственномъ отношеніи, по отвѣтамъ, полученнымъ отъ хозяевъ. – Санкт-Петербург, 1884. – Вип. III. – С. XXX (дод.)
- ¹¹⁶ Отчетъ Золотоношской уѣздной Земской Управы за 1887 годъ. – Полтава, 1887. – С. 255.
- ¹¹⁷ Вочевидь, малася на увазі його активна земська діяльність, а не посада повітового маршалка (адже він ним не був). Проте не виключено, що в певний період він обіймав посаду кандидата до повітового маршалка, у зв'язку з чим виникла ця плутанина.
- ¹¹⁸ Василенко В. И. Изъ Полтавской рукописной литературы // Киевская Старина. – К., 1900. – № 1. – С. 3 (дод.).
- ¹¹⁹ Панькова С., Шевчук Г. “За сто літ”: покажчик змісту // Український археографічний щорічник, 2006. – Вип. 11. – С. 271.
- ¹²⁰ Свѣдѣнія о помѣщичьихъ имѣніяхъ. – С. 8–9.
- ¹²¹ Приліпко М. В. Чорнобаївщина. – С. 180.
- ¹²² РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 37 зв., 41 зв.
- ¹²³ Реестр Війська Запорозького 1649 року / Підгот. до друку О. В. Тодійчук (голов. упоряд.) та ін.; Редкол.: Ф. П. Шевченко (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – С. 49.
- ¹²⁴ Там само.
- ¹²⁵ Там само.
- ¹²⁶ Там само. – С. 54.
- ¹²⁷ Там само. – С. 53.
- ¹²⁸ Там само. – С. 426.
- ¹²⁹ Присяжні списки козаків та міщан Полтавського полку 1654 р. (повідомив В. І. Бородаєвський).
- ¹³⁰ Астряб М. Г. Лубенский Мгарский Свято-Преображенский монастырь // Труды Полтавской ученой архивной комиссии. – Полтава, 1915. – Вип. 13. – С. 77.
- ¹³¹ У даному випадку неясно, чи це її дівоче прізвище (тобто Ілляшенко), чи по-батькові (Іллівна).
- ¹³² Астряб М. Г. Лубенский Мгарский Свято-Преображенский монастырь. – С. 77–78.
- ¹³³ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 764.
- ¹³⁴ Там само.
- ¹³⁵ Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – Т. 2: Від середини XVII століття до 1923 року. – К., 1995. – С. 84.
- ¹³⁶ Див. вище зноску до № 4 (sic!) старшої гілки.
- ¹³⁷ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 400. Неясно, чи можна ототожнювати його зі Семеном Кириловичем Шкляревським, сотником Чигирин-Дібровським в 1725 р. В. В. Кривошея у вказаному виданні вважає їх окремими персонами.
- ¹³⁸ Аналогічно попередній примітці: чи можна ототожнювати його зі Семеном Семеновичем Шкляревським, сином сотника Чигирин-Дібровського в 1725 р.?

- ¹³⁹ Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. – С. 400.
- ¹⁴⁰ Там само.
- ¹⁴¹ Див. ЦДІАК. – Ф. 54. – Оп. 2. – Спр. 461. Складно встановити, чи це № 5, чи 6 старшої гілки, адже невідомо, чи був ще живий перший; другий же в тому ж році отримав чин військового товариша в абшиті.
- ¹⁴² Памятная книжка Полтавской губернии за 1865 год. – Полтава, 1865. – С. 65 (список посадових осіб).
- ¹⁴³ РДАДА. – Ф. 1354. – Оп. 375. – Спр. 28. – Арк. 37 зв., 38 зв., 39 зв., 41 зв.
- ¹⁴⁴ Там само. – Арк. 38 зв.
- ¹⁴⁵ Павліченко Н. В. Виставкова діяльність Київської рисуальної школи 1875–1901 рр. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2635/1/Pavlichenko_Vystavkova_diialnist_kyivskoi.pdf
- ¹⁴⁶ Там само.
- ¹⁴⁷ Отчетъ Золотоношской уѣздной Земской Управы за 1895 годъ. – Полтава, 1895. – С. 14.
- ¹⁴⁸ Адресь-календарь... на 1904 г. – Полтава, 1904. – С. 15 (зол. п.); Адресь-календарь... на 1911 г. – Полтава, 1911. – С. 16 (зол. п.).
- ¹⁴⁹ Адресь-календарь... на 1904 г. – Полтава, 1904. – С. 15 (зол. п.).
- ¹⁵⁰ Кривошея В. В., Кривошея І. І., Кривошея О. В. Неурядова старшина Гетьманщини. – С. 51.
- ¹⁵¹ Посада відповідала VII класу Табелі про ранги.
- ¹⁵² Посада відповідала V класу Табелі про ранги.
- ¹⁵³ Про це яскраво свідчить те, що серед 53 найбільших маєтків Золотоніського повіту в 1860 р. одразу 3 належали Ілляшенкам-Кириловичам (див.: Свѣдѣнія о помѣщичьихъ имѣніяхъ. – С. 8–11).
- ¹⁵⁴ Хоча М. В. Приліпко стверджує, що нащадки Ілляшенків-Кириловичів – Ілляшенки – й досі мешкають на Черкащині, мусимо визнати відсутність переконливих доказів цьому, окрім збігу частини прізвища (див.: Приліпко М. В. Чорнобаївщина. – С. 181).

* * *

Сергій Шелудько (Одеса): Рід Ілляшенків-Кириловичів: приклад реконструкції родоводу провінційної шляхти Лівобережжя (середина XVII – початок XX ст.)

У статті розглянуто процес реконструкції родоводу типових представників провінційної шляхти Лівобережної України на прикладі середньо-поміщицького роду Ілляшенків-Кириловичів, дворян Золотоніського повіту Полтавської губернії. Проведено логічний аналіз та запропоновано варіанти розв'язання проблемних питань, що виникають в процесі генеалогічного дослідження. Автором простежено ключові етапи біографій представників роду в кін. XVII – поч. XX ст. В якості підсумку представлено значно розширений та доповнений родовід Ілляшенків-Кириловичів.

Ключові слова: генеалогія шляхти, Ілляшенки-Кириловичі, старшинський рід, Чигирин-Дібрівська сотня, шляхта Лівобережжя.

* * *

Serhiy Sheludko (Odesa): The Family of Illyashenko-Kyrylovych: as example of genealogy reconstruction for provincial Nobility in Left-Bank Ukraine (middle of the 17th – beginning of the 20th c.)

The article considers progress of reconstruction of lineage of typical representatives of the provincial nobility from Left-bank Ukraine on the example of medium-landlord family of Illyashenko-Kyrylovych, nobles of Zolotonosha county of Poltava province. Conducted the logical analysis and propose options for solving problems that arise in the process of genealogical research. The author traces the key stages of biographies of the family on the end of the 17th – beginning of the 20th c. As a result, presented significantly advanced and complemented lineage of Illyashenko-Kyrylovych family.

Key words: genealogy of nobility, Illyashenko-Kyrylovych family, officers' family, Chyhyryn-Dibrova regiment, nobility of the Left-bank Ukraine.